

Старше Юнацтво - 2012р.

13-14 років

18. Яка була організаційна структура УПА?

Організаційна система УПА була трійкова, то значить, що вища одиниця складається з трьох нижчих. Наприклад курінь складається з трьох сотень, сотня з трьох чот, чота з чотирьох або двох роїв.

Організаційною одиницею УПА є курінь, (відділ) який може самостійно виконати тактичні завдання.

Одночасно існувала система функціональних призначень: ройовий, сотенний, курінний, командир загону, крайовий командир УПА і головний командир УПА. Кожний військовий при вступі в ряди УПА приймав військову присягу. Кожен боєць мав вигадане ім'я (псевдо), щоб не наражати на небезпеку рідних.

19. Як Україна була об'єднана своїми ворогами-окупантами? Яке це мало відношення до боротьби УПА?

З часів Хмельницького у 17 столітті (коли Україна востаннє була незалежною) до 1939 року вороги України розтягували її на шматки. Західна Україна (Галичина та Волинь) належала до Польщі. Закарпаття - до Чехословаччини (а з 1939 - до Угорщини). Буковина та Бессарабія - до Румунії. Більша частина України (Поділля, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Таврія, Донбас та Кубань) належала Московській імперії, яка після більшовицької революції 1917 року почала називатися Радянським Союзом або СРСР.

Коли почалася II-га світова війна у 1939 році (Німеччина напала на Польщу), а Радянський Союз (за таємним договором Молотова-Ріббентропа між Радянським Союзом та Німеччиною) окупував українські території (Галичину, Волинь, Буковину та Бессарабію), які у 1918 році захопили Польща та Румунія. Таким чином, встановивши свій окупаційний режим, Москва об'єднала більшу частину українських територій, які були роз'єднані століттями різними ворогами. Але це об'єднання мало трагічні наслідки для українського народу, який московські комуністи хотіли винищити через репресії та голодомори.

Саме тому московські окупанти були найголовнішим ворогом українського народу. Незважаючи на величезну (тотальну) перевагу москалів у вигляді багатомільйонної армії, військової техніки, озброєння та вишколу солдатів, воїни УПА не побоялися кинути їм виклик та оголосити про своє прагнення відстояти незалежність України.

20. Чому УПА повстала саме на Волині?

У 1942 році життя українців на Волині було небезпечним та важким. Формально влада знаходилась під контролем німців. Але в лісах діяли партизанські загони большевистських підпільників, які робили багато шкоди німцям, вбиваючи їхнє командування та знищуючи ешелони зі зброєю, які йшли на фронт. Із активізацією радянських партизанів у лісах Волині та із зупиненням наступу німців на Москву, зростає німецький терор на Волині і Поліссі – німці проводять масові ув'язнення, розстріли свідомих українців, вішають прилюдно українців на бальконах будинків, грабують українських селян, вивозять на примусову роботу до Німеччини та до концетраційних таборів.

Крім того, українців тероризували поляки з Армії Крайової. Вони грабували та проводили свої каральні акції, щоб змусити українців служити полякам або звільнити територію для поляків. Це спричинило збройні сутички між українцями та поляками, в результаті чого загинуло багато мирних жителів. УПА виступило як загони самооборони на захист українського населення від будь-яких окупантів. Згодом було сформовано командування УПА та зорганізовано бойові групи для військових дій в інших регіонах України.

Волинь та Полісся були придатні до партизанки, бо це терен із великими лісами, мочарами та болотами, дуже несприятливий для маршів регулярних військових частин.

21. Де знаходиться Волинь? Як глибокі історичні коріння Волині спричинились до захисту української ідентичности у роки II світової війни?

Волинь – це етно-культурний регіон на північному заході України, що включає Волинську, Рівненську, західну частину Житомирської, північ Тернопільської та Хмельницької областей, а також південь Берестейської області Білорусі та східну частину Люблінської воєводства Польщі). Це територія, яку деякі вчені вважають колискою слов'янства (тобто звідки походять слов'яни). Волинь входила до складу Київської Русі. Під час феодальних війн у Київській Русі у 12-13 ст., волинський князь Роман Мстиславович об'єднав Волинські та Галицькі землі, що під час занепаду Київської держави стало одиноким фактором об'єднання. Після повного зруйнування Києва монгольською ордою у 1240 році, Галицько-Волинська держава ще більш як 100 років утримувала натиски загарбників та була головним законним спадкоємцем Київської династії та продовжувачем руських політичних і культурних традицій.

З 14 по 17 століття, в час коли поляки проводили політику ополячення та окатоличення українського населення, князі Острозькі, які мали маєтки на Волині, заснували Братські школи та Острозьку Академію, яка стала визначним центром освіти українців та книгодрукування руською (українською) мовою. Саме тут на Волині знайшли Пересопницьке Євангеліє – переклад Біблії на староукраїнську мову.

http://uk.wikipedia.org/wiki/Пересопницьке_Євангеліє

Політика пацифікації, яка втілювалась у 1930 роках Польщею в Галичині та Волині мала на меті переселення поляків на українські етнічні території та придушення української національної свідомості. Вона викликала конфлікт у часи II світової війни та трагічні наслідки як для поляків, так і українців, які проживали на Волині. Якби жителі Волині визнавали себе поляками, то ніякого конфлікту між українцями та поляками не було б. Коли польська Армія Крайова почала грабувати та знищувати українські села, українці не могли змиритися із нищенням їхніх домівок, історії та культури. Створені на Волині загони УПА, захищаючи права українців, дали відсіч полякам.

15-16 років

22. Які були перші удари УПА

14-го жовтня 1942 року, Сергій Качинський (псевдо Остап), що був військовим референтом Крайового Проводу ОУН на північно-західніх землях України, організував першу сотню УПА у лісах Волині.

Перші місяці боротьби УПА були присвячені дуже важливому завданню - здобути

для себе безпечний терен, звідки УПА могла би провадити свої дії. В першу чергу було звернено увагу на проčiщення цих теренів від большевицьких партизанів, щоб вони не провокували німців своїми акціями проти українського населення. Рівнож було звернено увагу на удари по польських станицях підпільних організацій. Командир Остап став швидко відомим большевицьким партизанам і польським бандам. Ці терени перейшли під повну контролю УПА і стали першою "повстанською республікою". Тут повстали вишкільні табори, бази збірки та постачання зброї, шпиталі, друкарні, тощо.

Численні наскоки на німецькі поїзди, що везли зброю для фронту на сході, збільшувало припаси зброї, амуніції та інші військові припаси. Перший бій з німцями вів відділ командира Коробки 7-го лютого 1943-го року, наступаючи на місто Володимирець. У боях з німцями впали обидва командири перших відділів УПА: командир Остап загинув 10-го березня 1943-го року в бою при нападі на німецький магазин зброї й амуніції в Оржеві, а командир Довбешка-Коробка впав 22-го лютого 1943 року в бою біля Висоцька.

23. В яких умовах воювала УПА після закінчення II світової війни?

Цитата із збірника документів Державного Архіву України "Про методи та прийоми агентурно-оперативної роботи органів державної безпеки України з ліквідації організованого підпілля ОУН і озброєних банд УПА на території республіки протягом 1943-1954 років" у 98 томах":

"Ні "Бурий", ні "Малий", ані ніхто інший з бандитів з ким мені довелося зустрічатися з 24 червня по 11 липня цього (1945) року не висловлювали жодної оптимістичної думки. Навпаки, ніякої перспективи в "своїй боротьбі" вони не бачать. Не про активізацію діяльності ОУН іде мова, а про те як довше продовжити життя ... Вони живуть не для боротьби, а для того щоб чесно вийти в історію і своєю смертю довести послідовну вірність ідеям ОУН ..."

В матеріалі поданому нижче використані свідчення та висновки з цього ж джерела, що подане вище:

Комуністи боялися опору українців із Західної України... За цих умов Москва розгорнула в західних областях України акцію, що одержала назву "велика блокада".

На території західних областей у січні – квітні 1946 р. було розміщено понад 3 500 гарнізонів регулярних військ, не рахуючи війська НКВС (спец служби), а також 3593 гарнізони, сформовані з винищувальних батальйонів. Цими силами владі вдалося заблокувати всі села і перекрити доступ до них повстанців. Останні пережили надзвичайно важку зиму, ведучи виснажливі бої з переслідувачами. Однак "велика блокада" не зламала їх.

Радянські пропагандисти не могли знайти раціонального пояснення поведінці людей, які під час "великої блокади" були ізольовані від сіл і сиділи у неопалюваних криївках без руху, тому що сніг видавав сліди спостерігачам з літаків. Чим керувалися вони, коли не здавалися владі? Адже влада неодноразово оголошувала амністію для тих, хто здається.

Інформуючи ЦК КП (б) У про стан в західних областях, міністр внутрішніх справ УРСР Т. Строчак 28 травня 1946 р. у черговий раз заявив, що націоналістам завдано "вирішальної поразки". Цього разу, однак, він змушений був додати, що повстанці і підпільники, котрі залишилися в лавах визвольного руху, є націоналісти-фанатики, які вирішили боротися з радянською владою до кінця.

У 1948-1949 рр. органи МДБ (міністерства державної безпеки, так як FBI) і МВС (внутрішні війська, так як поліція) з метою нищення і компрометації підпільників різко розширили активність так званих спеціальних груп, які називали "істребительные батальйони" або "стрибки" в народі. Діючи під виглядом повстанців і підпільників, спецгрупи виявляли і знищували справжніх учасників визвольного руху або тих, хто

їм співчував. Оцінюючи діяльність спецгруп, керівники МДБ УРСР відзначало, що в ряді випадків з їх допомогою "вдалося створити у середовищі оунівців атмосферу взаємної недовіри, яка призводила часто до самознищення банд".

З метою ізоляції учасників визвольного руху від місцевого населення спецгрупи грабували і розстрілювали людей, палили садиби, знищували худобу, гвалтували жінок. Та порівняно швидко, уже в березні 1949 р. МДБ УРСР відмовилося від такого способу боротьби з повстанським рухом і розформувало агентурно-бойові групи. Очевидно, що діяльність таких спецгруп "мала яскраво виражений бандитський характер і була відома місцевому населенню". Отже, люди швидко розпізнавали, хто є хто.

24. Які були причини рейдів УПА на Захід?

Кілька менших відділів УПА, приблизно 300 осіб, пробилися крізь ворожі кордони, і вирушили в рейд до Західної Німеччини і Австрії.

Їня мета – показати світові, що дійсно ведеться визвольна боротьба українського народу, що УПА не є якась видумка, що дійсно існують ОУН і УГВР (Українська Головна Визвольна Рада) і щоби розбити усі протиукраїнські чутки які чужинці поширювали про українських "бандитів". Треба було всім показати живих свідків.

Другою причиною й ціллю рейдів було переконати власну українську еміграцію про потреби допомоги визвольній боротьбі. УПА чекала щоби Америка почала війну проти Советського Союзу, але коли це не сталося, повстанці самі прийшли на Захід себе представити і просити поміч на міжнародному форумі.

25. В якій формі продовжується боротьба УПА в 50-их роках?

Від 1950-их років Українська Повстанська Армія перейшла в підпілля. Багато членів було засуджено в далекі азійські тундри, перейшли большевицькі допити, катування і суди.

У цих роках були великі страйки і повстання політв'язнів у советських концтраційних лагерах, які називались ГУЛАГ. Учасниками і організаторами цієї нової форми боротьби були упівці і провідники українського збройного підпілля.

Наслідки ГУЛАГівських повстань були значно більші, ніж можна собі уявити. Після смерті Сталіна у 1953 році, радянське керівництво усвідомило, що по-старому жити вже не вийде. Після десятиліть сталінського терору розпочалася хрущовська відлига з її світлими сподіваннями на прогрес, а потім - ситий брежневський застій, який виховав обивателів, котрі хотіли жити ще краще і зрештою розвалили СРСР. Більше про те, "**Як українці перемогли сталінізм. 58 років Норильському повстанню**"

26. Які були втрати з радянської сторони та українського народу?

У квітні 1973 р. архівно-обліковим відділом КДБ (Комітету Державної Безпеки) при Раді міністрів УРСР для президії Верховної Ради УРСР було підготовлено зведення про втрати радянської сторони у 1944-1953 рр. Сумарні втрати дорівнювали 30 676 загиблими.

У постанові президії ЦК КПРС "Про політичний і господарський стан західних областей Української РСР" від 26 травня 1953 р. були підбиті перші підсумки боротьби у цьому регіоні від 1944 р. до 1952 р. включно: репресовано державою до 500 тис. осіб, в тому числі заарештовано понад 134 тис, вбито понад 153 тис, вислано довічно з України понад 203 тис. осіб. Більш повні дані подані КДБ у 1957 р. У відповідній довідці четвертого управління КДБ при Раді міністрів УРСР зазначалося, що за 1944 – 1956 рр. в ході бойових операцій, в результаті самогубств та "внутрішнього" терору безповоротні втрати підпілля становили 155 108 осіб, з них у східних областях – 1 746. За той же період вийшло з повинною 76 753 особи. У 1943 – 1956 рр. за всіма "забарвленнями" націоналістичної діяльності було заарештовано 103 866 осіб, з яких засуджено 87 756.

17 років

27. Яка була хронологія подій протягом 1918 -1942 років, які спричинилися до створення УПА?

Роки	Події	Наслідки
1918 - 1921	Після закінчення I світової війни, Україна була ареною жорстокої та кривавої боротьби багатьох армій за владу.	В результаті загарбники ліквідували проголошену у 1918 році Українську Народну Республіку та поділили її на частини. Галичина та Волинь відійшли до Польщі. Закарпаття – до Чехословаччини, Буковина та Бессарабія – до Румунії, більша частина України (Поділля, Наддніпрянська Україна, Слобожанщина, Донбас, Таврія, Кубань) відійшла до більшовицької Росії, яка у 1922 році утворила нову державу – Радянський Союз
1929	Створення Організації Українських Націоналістів	ОУН об'єднала широке коло українських патріотів (військових, політиків, студентів) у боротьбі за відновлення незалежності України на всіх етнічних землях України. Її провідником став полковник армії Євген Коновалець. Протягом 1930-х років ОУН спрямувала свою діяльність проти польської окупаційної влади в Галичині, яка проводила дискримінаційну політику проти українців. Шляхом

		широкої просвітницької та виховної діяльності до ОУН було залучено багато молоді, яка включилася у збройну боротьбу з польськими загарбниками, які за допомогою політики “паціфікації” (політичних репресій) намагались придушити прагнення українців до незалежності. Серед них були Степан Бандера, Роман Шухевич інші, котрі пізніше стали провідниками ОУН та УПА.
1938	Вбивство Голови Проводу ОУН Є. Коновальця московським агентом Судоплатовим	Коновалець мав визначні військові, дипломатичні та організаційні здібності, а найголовніше – авторитет серед різних поколінь українського Руху спротиву. Його заміна стала значним випробовуванням для ОУН. Користуючись тим, що значна частина діячів ОУН була ув’язнена, конференція ОУН в Римі у серпні 1939 року обрала новим провідником Андрія Мельника. Діяльність Мельника викликала організаційні та політичні конфлікти, що стосувалися бачення майбутнього організації та стратегії ведення боротьби в нових умовах війни проти двох окупаційних режимів – гітлерівської Німеччини та сталінського комунізму Радянського Союзу. Мельник був за тісну співпрацю з Німеччиною і був категорично проти збройного підпілля, яке, на його думку, викличе роздратування німців. Бандера та його прихильники, які становили більшість ОУН, виступали за розумне використання зовнішніх сил як Німеччини, так й інших західних союзників, розраховуючи в основному на власні сили. У лютому 1940 році у Кракові зібралась ще одна конференція ОУН, яка відкинула рішення римської конференції та обрала своїм лідером Степана Бандеру. Боротьба між двома фракціями ОУН – ОУН (мельниківців) та ОУН (бандерівців) перейшла у відкрите протистояння, а іноді збройні зіткнення.
1939, березень	Всенародно обраний парламент проголосив незалежність Карпатської України (від Чехословаччини), було обрано Президентом А. Волошина, а	Як незалежна держава, Карпатська Україна проіснувала декілька днів, а в окремих гірських районах декілька тижнів та місяців, але вона мала всі атрибути держави і, що найголовніше – заявила прагнення і право українців на незалежну державу. Цій молодій державі судилося першою з інших земель не тільки України, але і Європи, зустріти нацистський напад, в трагічний час, коли Гітлер і Сталін (або нацистська Німеччина та комуністичний Радянський Союз) були ще друзями і разом складали плани як поділити Європу.

	також прийнято Конституцію, герб, гімн та державний прапор.	В обороні Карпатської України активну участь приймала ОУН, котра захищала незалежність краю зі зброєю ще 2 місяці після захоплення влади Угорщиною за підтримки нацистської Німеччини. Цей військовий досвід був не тільки вирішальним для вишколу військовиків та майбутніх провідників УПА, але і визначив в майбутньому стратегію підпільної боротьби.
1939 вересень	Німеччина напала на Польщу 1 вересня, а Радянський Союз закінчив поділ Польщі 17 вересня, захопивши Галичину та Волинь	Одразу після окупації Галичини та Волині, радянська влада розпочала репресії проти учасників українських політичних організацій, діячів української культури, патріотичної молоді. Багато тисяч людей були вивезені до Сибіру, катовано та засуджено тільки за те, що вони відстоювали незалежність України в часи польської окупації. Це відкрило очі багатьом людям на ворожу сутність радянського режиму та настороїло на подальшу боротьбу з ним.
30 червня 1941 року	Відновлення Української Держави	Коли 22-го червня 41-го року, німці пішли війною на московсько-більшевицьку імперію, Організація Українських Націоналістів вислала тисячі своїх членів у похід на українські землі, щоб вони проголосили від імені українського народу незалежну Українську Державу. Ті члени ОУН, які скоро прибули до Львова – Ярослав Старух, Роман Шухевич, Ярослава Стецько та інші скликали на збори поважних громадян міста й там вирішено проголосити незалежність українських земель, з яких утекли большевики. 30-го червня було проголошено текст відновлення самостійності Української Держави, який зачинався такими словами: "Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України..." Після цього проголошення, яке називаємо "Акт відновлення Української Держави", створився у Львові тимчасовий український уряд, що його з доручення Степана Бандери очолив Ярослав Стецько, як прем'єр. Пізніше у Києві мав повстати постійний уряд України, обраний цілим українським народом. Але німці не погодилися на відновлення Української Держави, бо Гітлер, який

		<p>тоді очолював німецьку державу, хотів винищити українців і поселити в Україні німців та зробити з України німецьку колонію. Тому німецька поліція, що її називали "гестапо", ув'язнили Провідника ОУН Степана Бандеру, опісля Ярослава Стецька та багато визначних членів ОУН і кількох членів українського уряду. Німці нищили Україну, розстрілювали людей, висилали молодь на тяжкі роботи до Німеччини, забирали весь хліб, худобу, все, що дає українська земля. Тому український нарід виступив проти них, як проти ворога. ОУН почала творити збройні відділи, з них у 1942 році постала Українська Повстанська Армія – УПА. На чолі цієї армії став генерал-хорунжий Тарас Чупринка - Роман Шухевич.</p>
--	--	---

28. Наведіть аргументацію проти твердження, що воїни УПА були гітлерівськими колаборантами? Чому з таким же успіхом можна назвати Сталіна (а разом з ним і весь Радянський Союз), а також західних лідерів Франції, Англії та США колаборантами Німеччини?

1. Співробітничали з фашистами усі окуповані ними народи, але різною мірою. У поліції та допоміжних господарчих підрозділах німців служили представники усіх без винятку народів загарбаних фашистами територій Європи - у тому числі українці, поляки, росіяни і навіть євреї. Більше: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2011/12/30/66652/>
2. Довоєнне співробітництво та угоди між Радянським Союзом та Німеччиною (Пакт Молотова-Ріббентропа)
3. Мюнхенський договір 1938 року про поділ Чехословаччини

29. Як дискредитують УПА? Наведіть аргументацію, щоб спростувати наклеп про те, що УПА – це бандити, котрі вбивали невинні жертви та представників радянської влади?

1. Переодягнені в однострої УПА “стребки” (від “истребительний отряд”) були спеціально вишколені загони Міністерства Державної Безпеки, котрі проводили каральні операції проти мирного населення, яке підтримувало УПА. Тим самим вони хотіли залякати та обрізати забезпечення та підтримку воїнів УПА. Вони вбивали публічно невинні жертви, включаючи маленьких дітей, щоб викликати своєю жорстокістю ненависть до УПА.

2. УПА захищало українців від окупантів під час активних військових дій. Коли радянська влада відновила контроль над Західною Україною, вона продовжувала бути окупаційною владою, яка була ворожою до українців. Тому УПА продовжувало боротьбу. Через постійні провокації спец органів з допомогою загонів "стрибків" дуже легко списати всю вину за "невинні жертви" на воїнів УПА.

Бандитів-стрибків навіть за Сталіна судили за бандитизм

Тут треба кілька слів про ті "істребительні батальйони", по-народному "стрибків" написати. Тому наведу уривок обговорення теми ОУН-УПА на сайті <http://www.ukrcenter.com>

Автор "забу" відповідає автору "Sorry", який написав: "А скільки же бойцы ОУН-УПА уничтожили красноармейцев, сотрудииков милиции и МГБ, советских и партийных работников, учителей и врачей?"

"В той час, коли "бойцы ОУН-УПА уничтожали учителей и врачей" я ходив до школи у гірському карпатському селищі Східниця, тоді Дрогобицької області. Більшість з перелічених Sorry категорій осіб ми, жителі селища, знали поіменно. В школі працювали направлені зі Східної України вчительки – Юрченко, Безлюдна, Геєць та інші. Фельдшерсько-акушерським пунктом завідував Бунцев. Ці учителі і фельдшер займалися своєю професійною роботою, не були донощиками і з пістолетами не ходили вилловлювати патріотів України і Бог дав їм усім можливість пережити лихоліття.

З пам'яті не стирається жахливе мародерство вчинене МГБістами та місцевими стрибками. До речі, ніяких "яструбків" у природі не існувало – в народі їх називали стрибки, від "істребительний батальйон", куди "советская" власть збирала всяку нечисть, бандитів-рецидивістів, а якщо таких бракувало тоді в ці бандформування силою залучалась молодь, щоб рапортувати до верхів про виконання їхніх вказівок.

Так от, одного дня ці головорізи захопили 16 річного брата провідника УПА Євгена Войтовича, учня нашої школи, і у білий день катували його коло потічку за церквою. Нещасний школяр кричав від болю, помер, але брата свого не видав. Звичайно, після цього Євген Войтович ліквідував учасників злочину.

Бандити-стрибки виходили на "Діл" (перевал між Східницею та Бориславом), грабували селян, що несли на продаж до міста їжу, гвалтували жінок, і все це робили під маркою бандерівців. Скоєні злочини були настільки очевидними, що навіть за Сталіна їх судили за бандитизм.

Я пам'ятаю, як звозили під селищну раду молодих хлопців, що підірвалися останньою гранатою, як стрибок Юзьо обмивав тіла, хизувався своєю роботою, знущався над мертвими.

Я пам'ятаю, як вивішували на стовпі перед нашим будинком забитих повстанців, які висіли по три дні для застрашення жителів.

Я пам'ятаю, що народ складав пісні про героїв-повстанців.

Але Я не пам'ятаю, щоби про стрибків, про МГБ, чи інших бандитів народ щось доброго міг сказати.

Я пам'ятаю і розкопки жертв у Дрогобицькій тюрмі НКВД – більше 400 сотень закатованих мирних жителів тільки в одному місці.

Я пам'ятаю про моїх двох бабусь і дідуся, що були добрими господарями, яких у травні 1940 році вивезли в Казахстан за те, що були українцями, де вони і нині там спочивають.

Серед 30 – 50 тисяч знищених ворогів у національно-визвольній війні можливо знайдуться і безневинні жертви. Але ці цифри не співставимі з числом жертв заподіяних радянською владою українському народові, права якого захищала Українська Повстанська Армія.

Її створив український народ, її утримував український народ”.

- Ще одне свідчення:

- Із допиту арештованого повстанця: “Чому ... преса не опублікує списки тих “мирних жителів, які були закатовані бандитами-бандерівцями? Тому, що читачі одразу побачать, що усі вони партійці. До цього можу додати, що ми знищуємо прислужників більшовистської влади, які займаються грабунком та знущанням над мирними мешканцями”

30. Чи є учасники УПА бандитами з точки зору міжнародного права?

З точки зору міжнародного права ОУН-УПА – повстанці

На визначення радянської історіографії "бандити" щодо бійців ОУН-УПА варто подивитись з точки зору міжнародного права. А ще точніше – міжнародного гуманітарного права. Поняття "міжнародне гуманітарне право" з'явилося порівняно недавно і визначає "правомірність збройних конфліктів", "право війни", а учасників правомірних збройних конфліктів визначає як повстанців, якщо вони ведеть боротьбу для досягнення виключно політичної мети. Тепер наведу деякі витримки із статті "Військово-політична діяльність ОУН та УПА в світлі норм міжнародного гуманітарного права" Д.В.Веденєєва та О.Є.Лисенка:

"З позиції конфліктології український національно-визвольний рух і комуністичний режим виступали як контрагенти в протистоянні один з одним.

Конфлікт між ними був невідворотним, оскільки сторони могли досягти своєї мети тільки шляхом знищення якоїсь із них. Різні стратегічні інтереси зіткнулися на одній території та стосувалися одного народу. Тому жодного шансу для компромісів не існувало, як і альтернативи силовим рішенням.

Яке підгрунття виникнення ОУН-УПА в Західній Україні? Особливості політики Радянської влади і методів її силових структур у Західній Україні слід розглядати як одну з основних причин ескалації насильства. Радість об'єднання Західної України із Великою Україною у 1939 році змінилася розчаруванням та акціями спротиву до радянської влади та її представників.

Основоположним і принципово важливим критерієм правової оцінки самостійницького руху є те, що формування ОУН та збройне підпілля УПА виступали з чітко окресленою політичною метою – відновлення суверенітету і територіальної цілісності України. При цьому слід зважати на той факт, що Українська держава реально існувала у 1917-1920 роках, виступала суб'єктом міжнародних відносин і була ліквідована внаслідок зовнішнього збройного втручання.

Право нації на самовизначення і власну державність є природним. Отже заперечення правомірності боротьби певних українських військово-політичних сил за самостійність, включаючи і ОУН-УПА є нонсенсом у політико-правовому відношенні. Українська політична нація реалізувала своє право на самовизначення у такий спосіб, як це зробили багато інших націй у світі. І те, що більшовицький тоталітарний режим поставив учасників національно-визвольного руху "поза законом", зовсім не означає його нелегітимності за міжнародно-правовими нормами.

Список питань та матеріали підготував Віктор Курилик. Було аналітично опрацьовано джерела як попередніх видань про УПА до Злету, так і наявні матеріали в Інтернеті з даної проблематики.